Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 6 (8228)
ЯНВАРИИН 8
ВТОРНИК
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Советскэ Союзай хүдөө ажахын бүхы механизаторнуудта Ростовско областиин МТС-үүд болон совхозуудай трактористнуудай, комбайнернуудай, заһабарилгын хүдэлмэришэдэй, тракторна бригадануудай бригадирнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй Хандалга (1-дэхи нюур).

Иркутск Братск хоёрой хоорондохи электродамжуулгын лини барилгада (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **А. Братеньков.**—Партийна хиналта зүбөөр эмхидхэхэ (2-дохи нюур).

Н. Хазагаев.—Гахай үсхэгшэдэй амжалта (2-дохи нюур).

Пантелеймон Жарников.—Түрүүшүүлэй уряада манай харюу (2-дохи нюур).

Ц. Митыпов.—Сэнцэ голой эрьедэ (2-дохи нюур).

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД (3-дахи нюур).

Д. Шагдарон. — Малшадай эрилтые хүсэдөөр хангая (3-дахи нюур).

Г. Баханов.—Бүхэдэлхэйн зургаадахи ба бүхэсоюзна нэгэдэхи залуушуулай фестивальда бэлэдхэл (4-дэхи нюур).

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесси (4-дэхи нюур).

Венгридэхи байдал (4-дэхи нюур).

Һаалишан Анна Андреевна Югова

Республикын эрхим һаалишадай зэргэдэ Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Анна Андреевна Югова жагсанхай. Ажахын үнгэрһэн жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2144 литр һү һаажа, абаһан уялгаяа энэ һаалишан нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Мэргэжэл ехэтэй һаалишан түйлаһан энэ амжалтаараа һанаагаа амарангүй, энэ жэлдэ бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Үнгэрһэн гурбан һарын туршада Анна Югова даалгагдаһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 537,9 литр һү һааһан гэхэ гү, али нёдондонойнгоо энэ үеынхиһөө хоёр дахин шахуу ехэ болгоһон байха юм. Тиигэжэ нүхэр Югова республикын һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууряа алдаагүй.

Алдар солотой энэ һаалишамнай оройдоо гушан табан наһатайшье һаа, хорин хоёр жэлдэ һаалишанаар хүдэлһэн байна бшуу. Арбан гурбатайхан Анна өөрынгөө эхэтэй суг колхозойнгоо фермэ дээрэ хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр һаалиин гүүртэһээ холо ошонгүй, үбэл зуниие илгадгүй, үдэр һүниие мэдэнгүй үсэд шангаар ажаллажа, һаалишанай мэргэжэлые шудалаа.

— Һү ехээр һааха гээл һаа залхуурха хэрэггүй,—гэжэ Анна Андреевна хэлэдэг. Энэнь тон зүб. Үнеэнэй һүн гансахан тэжээлэй элбэгһээ бэшэ, харин һаалишанай оролдосо, хэшээлһээ болодог. Үүрэй сайхаһаа эхилээд, үдэшэ орой болотор ажалша бэрхэ һаалишан амар һууxые мэдэдэггүй. Үнеэдээ саг соонь һааха, тэжээлынь амтаруулжа байгаад хэмээр үгэхэ, хүсэд һайнаар уһалха, хэбтэрииень хуурай зөөлэхэн байлгахые оролдодог. Энээнһээ хүсэлдүүлээгүй һаа, Анна һаалишан һанаагаа амардаггүй. Мүнөө үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ тусхай рационоор эдеэлүүлнэ. Үбһэ, зелёнко, силос гэхэ мэтын тэжээлые үнеэдтэ элбэгээр үгэдэг. Тэрээнһээ гадна, һаагдаһан литр һүн бүридэ гурбан зуун грамм таряа талханай зүйл үнеэдтэ эдюулдэг байха юм. Үнеэгээ һаахынгаа урда тээ, һаажа дүүргээд, мүн зарим үнеэдые һаажа байхадаашье дэлэнгыень нидхэрдэг, эльбэжэ үгэдэг заншалтай. Илангаяа залуу, гунжан үнеэдэй дэлэнгые һайса нидхэрхэ, эльбэхэ хэрэгтэй гэжэ түрүү һаалишанай дүй дүршэл харуулна.

Анна Юговагай харууһалдаг үнеэд һубайрдаггүй. Яахадааб гэхэдэ, энэ һаалишан үнеэдээ жэлэй дүрбэн сагта хүшэ тамир һайнтай байлгадаг, тугаллаһанайнь хойно болзорыень алдангүй, тэдэнээ ороондо оруулхые хүсэдэг. Тиигээд үнеэдэйнгээ хээлитэй болоһыень алдангүй мэдэжэ абадаг юм.

Мүнөө Анна Андреевна ахалагша һаалишанаар хүдэлнэ. Тэрээнтэй суг үшөө зургаан һаалишад, олонхинь залуушуул ажалладаг. Тэдэнэртэ өөрынгөө мэргэжэлые, баян дүй дүршэлые бүримүһэн үгэхые нүхэр Югова хүсэдэг. Тиимэл хадаа энэ гүүртэдэ хүдэлдэг һаалишад Федосья Стрянунина, Антонида Гонтова, Клавдия Брыкова болон бусад аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаранхай.

Хэрбээ нютагай үүлтэрэй үнеэ һаадаг бүхы һаалишад нүхэр Югова мэтээр ажалладаг байгаа һаань, хэды шэнээн ехэ һүн һаагдаха, гүрэндэ, колхозуудта ямар ехэ олзо доход орохо байгааб. Мүн һаалишадшье олзо ехэтэй байха һэн. Һаалишан Югова ажахын жэлэй үнгэрһэн үедэ һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө ажалта үдэрһөө гадна 450 түхэриг мүнгэ, зуу гаран литр һү нэмэлтэ түлбэри шан болгон абаһан байна.

Ажахын шэнэ жэлдэ Анна Андреевна үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха гэһэн уялга абанхай. Энэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Урагшаа шударгы ябажа байһан энэ һаалишанда мүн туһалхашье хэрэгтэй. Гэтэр Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо мүнөө зоотехник гэжэ байхагүй. Үшөөтэйн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр нэгэшье центнер солоомо хэршэжэ үгөөгүй, бии байһан кормозапарнигынь ашаглалгада оруулагдаагүй байшоо. Колхозойнь правлени һаалиингаа гүүртые типовой байратай болгожо шадаагүй, ажал ехэтэй хүдэлмэринь огто механизацилагдаагүй, үнеэдэйнь хотондо электрын гэрэл оруулагдаагүй байһаар. Иимэ олон дутагдалнуудай, бэрхэшээлнүүдэй байбашье, оролдохынгоо, ажаллахынгаа лэ хүшөөр Анна Андреевна иимэ һайн амжалта түйлана гээшэ.

Гэбэшье, партиин Зэдын айком, тэрэнэй инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд энэ түрүү һаалишанайнгаа мэргэжэл, дүршэлые олоной шадабари болгохын түлөө оролдоногүй.

Аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, гээгдэжэ ябаһан бүхы һаалишадтаа туһалжа, тэдэнэртэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые заажа үгөөд, тэдэнэй ажалыень бодото дээрэнь харуулжа байгаад, эрхим һаалишадай зэргэдэ хүргэхэ хэрэг болоно.

Нүхэр һаалишад! Үбэлжэлгын үедэ нёдондонойнгоо энэ үеынхиһөө хоёр—хоёр хахад дахин ехэ һү һаахын түлөө бүхы шадабаряа, мэргэжэлээ хэрэглэс.

Иркутск Братск хоёрой хоорондохи электродамжуулгын лини барилгада

ИРКУТСК, январиин 5. (ТАСС). Иркутск Братск хоёрой хоорондо татагдаха, 650 километр утатай электродамжуулгын лини хадаа мүнөө Сибирь дотор байгуулагдажа байгаа энергетическэ системын нэгэ хубинь юм. Энэ линиэр 220 мянган вольт напряженитэй энерги дамжуулагдаха байна.

Падун шадарай барилганууд энэ линиэр даб дээрэ Иркутска гидроэлектростанциһаа ток абажа байха. Удаань, Братска ГЭС-эй агрегадуудай ашаглалгада оруулагдахада, Иркутск-Черемховскын промышленна предприятинууд Братска ГЭС-һээ электроэнерги абадаг болохо.

Иркутск-Братскын электродамжуулгын линидэ мүнөө мянга гаран тулга бодхогдожо, 200 гаран километр провода татагдаа. Иркутск-Биликтуй гэжэ 65 километр газарай участогта ток дамжуулагдадаг болоо.

Ханхинама хүйтэндэ, харгы замгүй, хүн зоной байдаггүй газарта хүдэлмэрилхэнь хэды бэрхэ байгаашье һаань, барилгашад үдэр бүри 1300—1400 метр газарта тулгануудые бодхоожо, шабын түмэр татана.

Иркутска ГЭС-эй түрүүшын хоёр агрегадуудай ашаглалгада оруулагдаһаар, электродамжуулгын барилга улам түргөөр хэгдэнэ. Барилга хоёр тээһээ—нэгэнь Тулунһаа, нүгөөдэнь Братскһаа үргүүлэн хэгдэнэ. Энэ оной майн 1-дэ тус лини баригдажа дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

Советскэ Союзай хүдөө ажахын бүхы механизаторнуудта

Ростовско областиин МТС-үүд болон совхозуудай трактористнуудай, комбайнернуудай, заһабарилгын хүдэлмэришэдэй, тракторна бригадануудай бригадирнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд! Ростовско областиин колхозуудай гэшүүд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абаха талаар зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

МТС-үүд болон совхозуудай механизаторнууд колхознигуудтай нягта холбоотойгоор ажаллан, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь түргэнөөр бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, 1956 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, нниитынгээ малажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Таряанай ургаса суглуулга нилээд ехэ боложо, таряа тушааха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. 65 миллион пүүд гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 10 миллион пүүдээр ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаһан ба худалдагдаһан байна. Үнэтэ культура—кукурузын тарилгын талмай 443 мянган гектар хүрэтэр гэхэ гү, али 1954 онойхитой сасуулхада 5 дахин ехэ болоо. Кукуруза имагтал квадратно-гнездовой аргаар, томо жэжээрнь илгагдаһан үрэһөөр тарилгдаа. Энээнэй ашаар механизированиэ элдүүрилгэ саг соонь үнгэргэжэ, кукурузын ороо ho ба ногоон эшэ намаануудай эрхим һайн ургаса абтаһан байна. Наран сэсэгэй үрэһэ гүрэндэ тушааха түсэб 164 процентээр дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 3,7 миллион пүүдээр ехэ наран сэсэгэй үрэһэн гүрэндэ тушаагдаба. Областиин колхозууд болон совхозууд һү тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ. 232,5 мянган тонно гэхэ гү, али 1955 оной энэ үеынхиһөө 60 мянган тонноор ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаа, худалдагдаа. Мяхан, үндэгэн ба хүдөө ажахын бусад продуктнууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд ехээр гүрэндэ тушаагдаба.

Областиин машинно-тракторна станцинууд болон совхозууд тракторна хүдэлмэриин 1 хэмжээс жэлhээ жэлдэ ехэдхэнэ, хүдөө ажахын гол шухала хүдэлмэринүүд — пар хахалалга, пропашной ба техническэ культурануудай ряд хоорондын элдүүрилгэ, залаата культурануудай ба наран сэсэгэй хуряалга гүйсэд механизацилагдаа.

Областиин колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд 1957 ондо үшөө ехэ таряа, һү, мяха, үндэгэ, ноохо ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абаха зорилго урдаа табина. Энэ зорилгые бэелүүлгэ хадаа хүдөө ажахын бүхы техникые заһабарилгын шанарһаа, хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ тэдэниие саг соонь бэлэдхэһэнһээ, тарилгые агротехническэ эрхим һайн болзорнуудта үнгэргэлгэһөө дулдыдаха байна.

Областиин МТС-үүд болон совхозуудай механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ мастерскойнууд болон станок түхеэрэлгэнүүдээ һайнаар бэлдээ, трактор, комбайнууд ба хүдөө ажахын машинануудай намар-үбэлэй заһабариие саг соонь эхилээд, эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Родионовонесветайска МТС-эй коллектив хүдөө ажахын техникэ заһабарилгые эрхим һайн шанартайгаар, болзорһоонь урид дүүргэхын, хабарай полевой хүдэлмэридэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхээ. Тэрэнэй уряа Доной бүхы МТС-үүд болон совхозуудта халуунаар дэмжэгдэбэ. 1956 оной декабриин 31-нэй байдалаар областиин МТС-үүд тракторнуудые заһабарилха квартальна түсэбөө 144 процент дүүргээ, 25 МТС бүхы тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэһэн байба. Родионово-несветайска, Больше-Крепинскэ, Кугейскэ, Целинскэ, Ремонтненскэ, Куйбышевска, Веселовско, Западна, Волуевска, Воронцовско, Хлеборобненско, Первомайска МТС-үүд ба һуралсалай-туршалгын таряан-ажалай совхоз трактор заһабарилгые илангаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, намар-үбэлэйнгөө заһабарилгын түсэбые область соогоо түрүүлэн дүүргээ.

Ростовско областиин МТС-үүд болон совхозуудай трактористнууд, комбайнернууд, заһабарилгын хүдэлмэришэд, тракторна бригадануудай бригадирнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд трактор, комбайн ба хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые эрхим һайн шанартайгаар, болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1957 оной полевой хүдэлмэридэ тэдэниие жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, иимэ уялга абанабди. Бүхы тракторнуудаа, хүрьһэ элдүүрилгын ба тарилгын машинануудаа 1957 оной февралиин 15 хүрэтэр, комбайнуудые, лафетнэ жаткануудые, подборщигууд ба үбһэ хуряалгын машинануудые майн 1 хүрэтэр заһабарилха. Трактор ба хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгын өөрынь үные лимитнэ үнэһөөнь 6 процентээр химдаруулха.

Машинно-тракторна паркын машинануудые гансал узловой аргаар заһабарилха, тракторнууд болон комбайнуудай моторнуудые туршажа үзэхэдөө хүсыень тодорхойлхоһоо гадна, горючи гаргашалгыень тодорхойлолсохо, передачануудай коробконууд болон хойто мостнуудые туршаха. Заһабарилагдаһан трактор бүхэниие хараалагдаһан гуримай ёһоор ябуулжа үзэхэ, бүхы трактор болон комбайнуудые электрын гэрэлээр, механизаторнуудые шухала зэр зэмсэгээр хангаха. Тарилгын хүдэлмэриин эхилхын урда тээ МТС, совхоз бүхэндэ запасной агрегадууд, узелнууд болон частьнуудай нөөсэ байгуулха. Тиигэжэ хээрын талада жэжэ заһабари, техническэ харууһалга хэхэ аргатай болгохо. 1957 оной январь—март һарануудта МТС болон совхоз бүридэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, элдэб усалталгануудһаа бэеэ хамгаалха техническэ һуралсал саг үргэлжын ба саг зуурын хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэхэ. Бүхэли жэл соо машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха ба зүбөөр хадагалха. Механизаторнууд болон колхознигуудай культурно-ажаһуудалай байдал һайжаруулхын тулада полевой хүдэлмэриин эхилтэр тракторна бригадануудай бүхы полевой стануудые болбосон түхэлтэй болгохо.

Иигээд областиин колхозууд болон совхозуудта хабарай тарилгада хэрэглэхэ үрэһэ бэлэдхэхэ, саһа тогтоохо, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые шэрэхэ талаар, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха ба малаа һайнаар үбэлжүүлхэ талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ороо ho таряа, техническэ культурануудые ба малажалай продуктнуудые саашадаа улам ехээр абадаг болохын түлөө бүхы харюусалгые мэдэрэн, бидэнэр Ростовско областиин МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд бүхы тракторнууд, комбайнууд ба хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилга эрхим шанартайгаар, болзорһоонь урид дүүргэхэ ба 1957 оной полевой хүдэлмэридэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ дурадхалтайгаар Советскэ Союзай МТС-үүд болон совхозуудай бүхы трактористнуудта, комбайнернуудта, заһабарилгын хүдэлмэрилэгшэдтэ, тракторна бригадын бригадирнуудта, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хандана бди.

Энэ Хандалга Ростовско областиин МТС-үүд болон совхозуудай механизаторнуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталан абтаа.

ЛЕНИНГРАД. Ленинэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын Невскэ заводой тогтоогдоһоор хойто жэлдэ зуун жэл гүйсэхэнь. Паровой болон газова турбинануудые, хара болон үнгэтэ металлургида, нүүрһэнэй, химическэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ машинануудые тус завод бүтээн гаргадаг. Предприятиин коллектив Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ амжалтатайгаар хабаадана. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта энэ коллектив табан кварталай туршада хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хии оруулдаг машинануудай цехтэ. Слесарьнуудай бригадир Ю. А. Сугуров (зүүн гарһаа) болон Н. Д. Захватов нормоёо 150 процент дүүргэдэг. Тэдэнэр компрессорэй ротор тааруулан хабсаржа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хакассиин шулуу нүүрһэн

Жэлдээ 300 мянган тонно нүүрһэ гаргаха шадалтай арбан долоодохи шахтые «Хакассуголь» трест барижа дүүргэбэ. Энэ шахта мүнөө үеын шэнэ түхеэрэлгээр хангагданхай.

Хакасско-минусинска шулуу нүүрһэнэй бассейндэ жэл бүри 15 миллион тонно эрхим шанартай нүүрһэ малтан абажа болохо юм. Нүүрһэнэй хэдэн предприятинууд эндэ мүнөө байгуулагдажа байна. Жэл соо миллион тонно нүүрһэ гаргаха шадалтай юһэдэхи шахта тэдэнэй тон томонь юм.

Тус бассейндэ түрүүшынхеэ мүнөө жэл нүүрһые газар дээрэһээ малтан абадаг болоо. Тиигэжэ, арбан зургаадахи шахта мүнөө 150 мянган тонно нүүрһэ малтажа гаргаад байна. (ТАСС).

Шэнэ гэрнүүдтэ ороно

Кабардинска АССР-эй олон колхозингууд шэнэ гэртэ оробо. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой оршодог Лескенскэ районой Аргудан гэжэ хада газарай һуурида 100 гаран айл шэнэ гэрнүүдтэ орожо, һайндэрые угтаа. Колхозой правлени байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргана. Барилгын модо худалдан абажа, колхознигуудай газаагаа асархадань колхоз туһална.

МОСКВАГАЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДТА—ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

Москвагай нэгэдэхи подшипникова заводой коллектив амжалта ехэтэй ажалаар шэнэ жэлээ эхилбэ. Олон отделенинүүд, халаанууд, бригаданууд ажалдаа амжалта туйлажа, түсэбһөө гадуур олон мянган детальнуудые бүтээн гаргаа. Жэшээнь, шарикова подшипнигуудые бүтээдэг цехын мастер Григорьевой халаан 14.500 сахариг хэхэ даалгабаритай аад, 18.500 сахариг бүтээгээ. Түсэбһөө гадуур 4 мянган сахариг хэжэ, зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ тус коллектив түрүүшынгээ хубита оруулба.

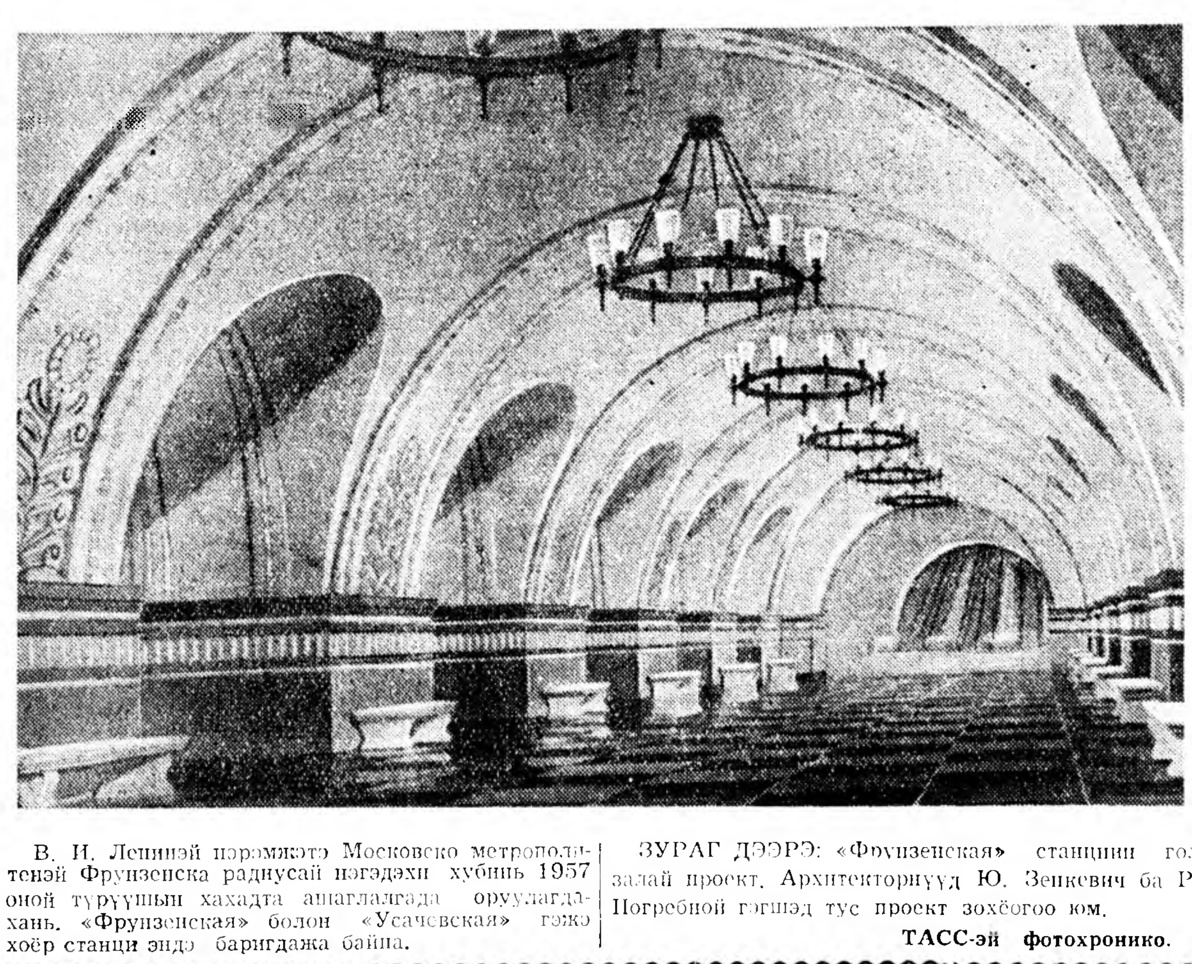

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Московско метрополитенэй Фрунзенска радиусай нэгэдэхи хубинь 1957 оной түрүүшын хахадта ашаглалгада оруулагдахань. «Фрунзенская» болон «Усачевская» гэжэ хоёр станци эндэ баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Фрунзенская» станциин гол залай проект. Архитекторнууд Ю. Зенкевич ба Р. Погребной гэгшэд тус проект зохёогоо юм.

ТАСС-эй фотохронико.

Москвагай «Серп и Молот» заводой фасоннолитейнэ цехтэ В. Домакеевэй халаан шэнэ жэлэй гараһан һүни хүдэлмэрилөө. Залуу булад хайлуулагша М. Тузов халаан соогоо түсэбһөө гадуур табан тонно булад хайлуулаа.

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэр цехын инженер В. Оранскиин халаан һүүлшын ээлжээндэ хүдэлмэрилөө... Тэдэнэр түсэбөө 107 процент дүүргээ. Булад хайлуулагша нүхэд Н. Жарковой, С. Кокаревой болон В. Журавлевой бригаданууд даалгабариһаа үлүү 15 тонно булад хайлуулаа.

Булад хайлуулагшад С. Комаров, А. Белозеров болон бусад энэ үдэр мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилөө.

Москвагай «Трехгорная мануфактура» гэжэ комбинадай бүд нэхэгшэд үнгэрэгшэ 1956 ондо нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна. Жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэһэн, юһэн тонно ехэ утаһан ээрэгдэһэн, 2850 мянган метр бүд нэхэгдэһэн юм.

Зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй ажалай үдэрнүүд эхилбэ.

Январиин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, комбинадай бүд нэхэгшэд эрхим һайнаар хүдэлмэрилнэ. Шэнэ жэлэй түрүүшын халаанда мастерай туһалагша Н. Лукьяновай бригада даалгабариһаа гадуур 200 метр торголиг бүд нэхээ. Түрүү нэхэгшэ комсомолка Вера Тарасовагай бригада халаандаа даалгабариие 27 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Тус бригадынхидай түсэбһөө гадуур нэхэһэн бүдөөр эхэнэрэй 12 платье оёжо болохо байна.

Олон станок дээрэ хүдэлмэрилдэг бүд нэхэгшэ В. Фомина үрэ ехэтэй ажалаараа алдартай юм. Нёдондо жэлдэ В. Фомина нормоһоо гадуур 10 мянган метр бүд нэхэһэн байгаа. Мүнөөдэр 12 станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, нормоһоо үлүү 45 метр бүд нэхэбэ. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна хиналта зүбөөр эмхидхэхэ

Мүнөө үедэ хүдөөгэй партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхоз болон МТС-үүд үбэлэй үедэ һү һаалгые нёдондонойхиһоо 2—2,5 дахин дээшэлүүлхэ гэһэн КПСС-эй обкомой III пленумэй табиһан зорилго шиидхэжэ байна. Обкомой пленумэй тогтоол партиин айкомой пленум дээрэ, мүн партийна суглаанууд дээрэ үргэнөөр хэлсэгдэһэн байгаа. Энэ тогтоолые дүүргэхын тула колхоз, МТС бүхэндэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байха юм.

Тиимэһээ эдэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай дүүргэлтын хойноһоо үдэр бүри хиналта хэжэ байха гээшэ КПСС-эй айкомой, МТС-эй зонодохи инструкторска группын, партийна организацинуудай шухала хэрэг болоно. Энээн тушаа зарим тэды юумэ манай эндэ хэгдэжэ байна.

Жэшээ болгон «Коммунизм» колхозой партийна эхин организациин (секретаринь нүхэр Н. Ревенский) хүдэлмэриие хаража үзэе. Парторганизаци колхознигуудай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула нэн түрүүн коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилжа, колхозой ажахын харюусалгатай газарнуудта эльгээһэн байна. Ажал хүдэлмэридөө дүршэлтэй, эмхидхэхы шадабаритай коммунистнууд Н. Ефимов, Г. Ефимов гэгшэд һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшадаар хүдэлмэрилнэ. Коммунист бүхэн даажа абаһан фермэ, бригадынгаа ажал хүдэлмэри, дутуу дунданuудайнь түлөө партийна организациин үмэнэ харюусадаг, партийна суглаанай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинажа байдаг юм.

Эдэ бүгэдын ашаар энэ колхоз ажахын үнгэрһэн жэлдэ зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы түрэлөөрнь дүүргэнхэй. Үнеэн бүриһөө һү һаалга жэлэй туршада 450 литрээр дээшэлжэ, түсэбөөр хараалагдаһан 1250 литрын орондо 1396 литр болоһон байна. Хонин бүриһөө 2,4 килограмм нооһон хайшалагдахаар түсэблэгдэһэн аад, 3,1 килограмм абтаа. Үнгэрһэн жэлдэ колхоз 500 центнер гахайн мяха абаһан байна. Мүн гүрэндэ мяха, һү, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушааха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Ажахын шэнэ жэлдэшье «Коммунизм» колхозойхид һайн амжалтануудые туйлажа байна. Нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ һү үнгэрһэн 3 һара соо һаажа, һү һаалгаар колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ энэ колхоз түрүүлжэ ябана.

Мүн «Путь Ленина» колхозой партийна организациин хүдэлмэри (секретаринь нүхэр Н. Дымбрылов) һүүлэй үедэ нилээд һайжараа. Нүхэр Дымбрылов һү һаалгын ябасаар үдэр бүри һонирходог, малшадтай хөөрэлдэдэг. Фермые даагша коммунист Иванов һаалишадай ажалай үдэр бүриин дүнгүүдые гаргажа, тэдэнэй абаһан уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһаниинь өөһэдтэнь хэлэжэ үгэдэг. Партийна организаци колхозой правлениин ажал-ябуулгые хододоо хинан шалгажа байдаг, дутуу дунданuудынь заажа үгэдэг, зохихо хэмжээ абадаг. Нёдондо жэл энэ колхоз һү һаалгаар аймаг соогоо гээгдэжэ ябаһан аад, энэ жэлдэ һайн амжалтануудые туйлажа эхилээ. Ажахын шэнэ жэлэй 3 һарада һү һаалгань нёдондоной энэ үеынхиһөө 4 дахин дээшэлээ.

Гашейн МТС-эй харьяата колхозуудые абажа үзэбэл, һү һаалга нёдондонойхиһоо 2,3 ехэ болоо. Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, МТС-эй харьяата колхозуудай партийна организацинууд КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхын хойноһоо хинан шалгажа, энэ хэрэгтэ колхознигуудай хүсэ шадалые элсүүлжэ байһаниинь элитээр харуулна.

Гэхэтэй хамта, манай инструкторска группын, МТС-эй харьяата зарим колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд үшөөл үзэгдэнэ. Булганинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци малажалые хүгжөөхэ тушаа нэгэнтэ бэшэ һайн тогтоолнуудые абаһан байха юм. Теэд эдэ тогтоолнуудай дүүргэлтын хойноһоо парторганизациин түрүүшын секретарьнууд Дугаржапов, Замбалов гэгшэдэй хиналта хэдэггүй дээрэһээ, тэдэнь миин саарһан дээрэ үлэшэдэг бэлэй. Ажахын шэнэ жэлдэшье энэ колхоздо горьтой хубилалта болоногүй. һү һаалгаар колхоз гээгдэжэ ябаһан зандаа, мүн малай үбэлжэлгэшье хангалтагүйгөөр үнгэржэ байна. Гансахан октябрь, ноябрь һаранuудта 20 гаран буруу, 60 гаран ехэ мал гарзалба.

Хоёрдохи комплексно бригадада һү һаалгын ябаса тухай асуудал ноябриин 21-дэ партбюро хаража үзэһэн байна. Табан хоногой турша соо фермэ дээрэхи хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, малай харууһалга, эдеэлүүлгые гуримтай болгохо гэжэ бригадир коммунист Дугаржаповые партбюро уялгалһан байгаа. Бригадада бодото туһаламжа үзүүлжэ, партбюрогой шиидхэбэриин дүүргэлтые шалгажа байхыень колхозой түрүүлэгшэ коммунист Сибидановта даалгагдаһан юм.

Тэрэ сагһаа хойшо һара хахад болобо. Теэд фермэ дээрэ кормушканууд хэгдэбэшье, үнеэдтэ силос үгтэнэгүй. Нүхэр Сибиданов энэ бригадада үнинэй ерээгүй, тиихэдэ партбюро өөрынгөө тогтоол дүүргүүлхын түлөө оролдоногүй, хэмжээ абанагүй.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудаартшье партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри һула, КПСС-эй обкомой III пленумэй тогтоол хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжотойшье һаа, тэрэнээ хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Малай тэжээл—солоомо, зелёнко суглуулагдажа үшөө дүүрээдүй, малда гэшхэгдэжэ, поли дээрэ хэбтэнэ. Һаалишадай үсөөн дээрэһээ бүхы үнеэдэйнь 60 процентнь эртээр шэргээгдэшоо.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, партбюро, тэрэнэй секретарь Калашников колхозой правлениидэ, бригада, фермэнүүдые хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй, ажал хүдэлмэридэнь бии байһан дутуу дунданuудтайнь эбсэшоод байгаа.

КПСС-эй айкомой Гашейн МТС-эй зонодохи инструкторска группа энэ партийна организацида бодото туһаламжа үзүүлһэн байна. Малшадтай суглаан үнгэргэгдэһэн, фермэнүүдтэ һаалишад нэмэгдэжэ табигдаа. Һаалишан бүридэ арбан хоногой, һара бүриин даалгабари үгтөө.

Хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа хүсэд дүүргэжэ шадабал Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид һү һаалгаяа ойрын сагта 2,5 дахин дээшэлүүлжэ шадаха байна. Энэ хэрэгтэ партийна организаци анхаралаа хандуулжа, абаһан шиидхэбэриингээ дүүргэлтынь хойноһоо хододоо хинажа байха зорилготой.

А. Братеньков, КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой Гашейн МТС-эй зонодохи секретарь.

Колхозуудай һунгалтын суглаануудта бэлэдхэл тухай асуудал хэлсэгдэбэ

Колхозуудта тоосоото, тоосоото-һунгалтын суглаа үнгэргэлгэдэ бэлэдхэлэй хэр зэргээр ябуулагдажа байһые КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой бюро, аймсоведэй гүйсэдком шалгажа үзөөд, горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлээ.

XVIII партсъездын, Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозуудта тоо бүридхэл болошогүй муу байба. Энэнь жэлэй тоосоо табиха хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулхаһаа гадна, колхознигуудта һара бүри мүнгэн аванс үгэхэ аргагүй болгоно. Зарим колхозуудта ниитын малай тоо толгойе бүридхэлгэ гуримшуулагдаагүй, фермэ дээрэ зоотехническэ бүридхэл хэжэ байха дэбтэр байхагүй.

Колхозуудай шалгалтын комиссинууд правленинүүдэй ажахын болон финансын ажал-ябуулгые муугаар хинан шалгадаг, ниитын зөөри зөөшые үрихэ, үбэршэлхэ ябадалые элирүүлдэггүй байна. Олон колхозуудай правленинүүд дебиторско үри зээли нэхэхэ тушаа хэмжээ абадаггүй.

КПСС-эй айком болон аймсоведэй гүйсэдком шалгалтынгаа дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, элирүүлһэн дутуу дунданuудые түргэн усадхаха тушаа тогтоол баталан абаа.

Комсомолка Донара Самсонова Улан-Удын шэлэй механизированна заводто шэл отологшоор хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Самсонова үдэрэйнгөө даалгабариие 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Самсонова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Культурын научно-шэнжэлэлгын институдай ээлжээтэ зохёолнууд

Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институдай ээлжээтэ зохёолнуудые Бурят-Монголой номой хэблэл гаргаба.

«Бурят-Монголой хүдэлмэришэн ангиин бии болоһон тухай» гэһэн Б. Митуповай, «Бурят-монгол үндэһэ яһатанай анхан яажа бүрилдэһэн тухай асуудалнууд тушаа» Е. Залкиндын статьянууд энэ ном соо оронхой.

«Материалнууд ба мэдээсэлнүүд» гэһэн бүлэг соо иимэ статьянууд толилогдонхой: М. Могордоевой бэшэһэн «Колхознигуудые нэгэ центртэ нүүлгэ» (1939—1941 онуудта), А. Давыдовай—«1955 ондо Иволгинска городищиие малталга», С. Балдаевай—«Баруун бурядуудай бэшэг бэшэлгэ», Э. Элиасовай — «1955 ондо хэгдэһэн фольклорно экспедици тушаа богонихон очерк», Б. Селичевэй—«Эрдэм наукын харилсаае үргэдхэхэ тухай».

Языкознаниин асуудалаар профессор Т. Бертагаевай бэшэһэн «Үндэһөөрөө байһан үгын падежнэ удханууд», К. Черемисовэй «Бурят-монгол хэлэн тухай тэмдэглэл», Б. Матхеевэй — «Эхирит - булагадай үгүүлэл» гэһэн ба бусад статьянууд бии.

«Критикэ, библиографи» гэжэ бүлэгтэ декабрист Н. Бестужевай бэшэһэн «Галуута нуур» тухай Ц. Дугар-Нимаевай тэмдэглэл, «1905 оной революциин үедэ Бурят-Монголдо болоһон революционно хүдэлөөн» гэжэ сборнигто Н. Егуновой бэшэһэн рецензи оронхой.

ЭХЭ ГАХАЙ БҮРИҺӨӨ ТОННО МЯХА

Гахай үсхэгшэдэй амжалта

Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхозой гахайшад түрүү арга метод ажалдаа нэбтэрүүлхын түлөө эршэмтэй тэмсэжэ байна.

Гүрэндэ мяха тушааха түсэб эндэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Нэгэ гахайн шэгнүүр сүүдхэдээ 562 граммаар нэмээгдэнэ.

Урдань колхозой гахайнууд эмэ эрээрээ, ехэ багаараа илгагдангүй сугтаа байлгагдажа харууһалагдадаг байгаа. Гахайнуудые иигэжэ сугтань байлгаһан дээрэһээ, тэдэнэрые зүбөөр харууһалгада ехэхэн һаад ушаруулагдадаг байба. Хоёр жэлэй урда тээ гахайнууд илгагдажа, байлгагдадаг болоһон юм. Тиихэдэ һубай ба түрэхэ гахайнууд, үүлтэртэ залуу гахайнууд, азарга гахайнууд ами аминдаа илгагдааһэн. Эхэ гахайнууд түрэхэһөө һара урид түрэлгын тусхай байрада оруулагдана. Эндэ нэгэ гахайшанда арбаад эхэ гахай даалгагдадаг байна. Гахайнууд дүрбэ—табан үдэрэй туршада түрэжэ дүүрэдэг. Тиимэһээ бүхы поршоонхонуудынь нэгэ адли һаратай байжа, харууһалгынь хүдэлмэри хүнгэрүүлнэ.

Иигэжэ харууһалһанай ашаар гахайшад һайн амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, гахайшан А. Купцова 23 поршоонхо, гахайшад Шашина, Горбова гэгшэд тус тустаа 22—21 поршоонхо гахай бүриһөө абажа тэнжээгээ. Эхэ гахайнууд нэгэ түрэхэдөө 9—13 поршоонхо үгэнэ, зариманинь, жэшээлхэдэ, «Русалка», «Субботка» гэжэ эхэ гахайнууд 18 поршоонхо тус тустаа гаргаа. Хоёр һаратай поршоонхонууд һарадаа 10 килограммаар нэмэнэ.

Гахайнуудые амяарынь байлгажа харууһалха, шахан таргалуулхада ехэ таарамжатай. Мүнөө гахай шахадаг фермынхид адли наһатай 200 — 250 залуу гахайе зэргэ шахаха аргатай болоно. Гахай шахагшад үдэрэй гурим сахилгада ехэ анхарал хандуулна. Сагдээрэнь гахайнуудые эдеэлүүлээгүй һаа, мууса эдеэлдэг, таргаласагүй байдаг. 3—4 һаратай поршоонхонууд сүүдхэдээ 3 дахин хооллуулагдана, 4 дахин уһалагдана. Гахайнуудта сүүдхэдээ 1,8 — 2,2 килограмм концентрат үгтэдэг байна. Концентрадһаа гадна, жэжэхэнээр хэрчэгдэһэн зелёнко нэмэжэ үгтэдэг. Үбэл болоходо зелёнкын орондо минеральна тэжээлээр холигдоһон үбһэнэй гурил үгтэдэг юм.

Фермын хүдэлмэришэд ариг сэбэр сахиха хэрэгтэ анхаралаа табижа, гахайн байра, тэжээл буйлуулдаг газар хододоо сэбэр байлгадаг юм.

Колхоз эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэйнгээ ашаар мяха абалгые нилээд дээшэлүүлээ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 га бүриһөө 16,5 центнер мяхан абтаһан байна. Тиигэжэ гахайһаа 300 мянган түхэригэй олзо доход колхоздо оруулагдаа.

Эндэ 315 гахай шахагдаһан байна. Гахайшад Клавдия Брянская, Ефимья Истомина оролдосотой һайнаар ажаллажа, гахай бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 750—800 граммаар нэмээгээ.

Нютагай һайн үүлтэрэй гахайе шахахада ашагтай байһаниинь мэдээжэ. Хоёр ондоо үүлтэрэй гахайнуудһаа гараһан түрүүшын гүл түргэнөөр ехэ болодог, шэрхи, шамбай байдаг юм. Гахайнуудай тэжээлынь 4 — 5 дахин таһалжа үгтэнэ. Тэжээлдэнь дабһан холигдодог. Иигэжэ эдеэлүүлхэдэ хомхойгоор эдеэлдэг, түргөөр таргалдаг юм.

«Коммунизм» колхозой гахайшад ажахын шэнэ жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо, хамта дээрээ 400 центнер мяха абаха, гахай үсхэбэрилгэһөө 400 мянган түхэриг олзо доход оруулха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. **Н. Хазагаев.**

Түрүүшүүлэй уряада манай харюу

Һаяхан бидэнэр Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшадай бэшэгтэй танилсажа, эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абая гэһэн тэдэнэй уряае ехээр һайшаабабди. Арга боломжонуудаа тоолоод үзөөд, ажахын энэ жэлдэ бидэнэр фермынгээ эхэ гахай бүриһөө 1 тонно 50 килограмм мяха абаха гэжэ шиидээбди. Мүнөө фермэдэмнай 40 эхэ гахай бии. Тэдэниие хоёр дахин түрүүлжэ, 600 поршоонхо абахабди. Тэдэнэй 90-ниинь хойто жэлдэ шахагдахаар үлөөгдэхэ юм. Үлэһэн 510 поршоонхые хабар, зундаа һайнаар томо болгоод, намар шахажа, тус бүхэндэнь дунда зэргээр 4 пууд шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха зорилготойбди. Тиигэжэ 306 центнерһээ бага бэшэ мяхан абтаха ёһотой. Мүнөө 51 гахай шахажа байнабди. Тэдээнһээ 47 центнер мяха абтахаар багсаагдана. Тиихэдэ энэ жэлэйхидэ оруулалсан, 74 центнер гахайн мяха тушаагдаа. **Иигэжэ эхэ гахай бүриһөө 1 тонно 50 килограмм мяха абаха байнабди.**

Манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд мүн лэ бии гээшэ. Үнгэрһэн жэлдэ колхозой правлени элдэб шалтагаан урдаа барижа, гахайнуудай зунай байра түхеэрээгүй. Тиибэшье бидэнэр гахайнуудтаа үбэлэй шэнэ байра барюулхын түлөө оролдожо үргэлжэлөө һэмди. Гахайнуудай шэнэ байра мүнөө баригдажа дүүргэгдэхэеэ байна.

Манай фермэһээ гурбан модоной газарта байдаг Ехэ-Кударын МТС ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдыемнай оньһожоруулалсажа үгэхэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Тэжээл бэлэдхэхэ, буйлуулан амтаруулха хүдэлмэри гараар хэгдэнэ. Ядахадаа юрын кормозапарник табигдаагүй. Энээн тушаа МТС-эй директор нүхэр Дмитриев, механик Тимофеев, главна зоотехник нүхэр Мальцров гэгшэд һанаагаа табидаг болоо һаань һайн байгаа.

Гахай үсхэбэрилгые амжалтатайгаар ябуулхын тулада колхозой правлени ерэхэ хабарһаа зунай лагериин байра бариха ёһотой.

Шэнэ жэлэй январиин 1-һээ хойшо манай гахайн фермэ ажахын тоосоондо орожо байнхай. Энэ арга ямар үрэ дүн харуулха байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Зүгөөр, һайн байхань лабтай.

Абаһан энэ уялгаяа бэелүүлхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргахабди. Колхозой правлени болон Ехэ-Кударын МТС манда бодотоор туһалха ёһотой.

Пантелеймон Жарников,
Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермые даагша.

1. Сэнцэ голой эрьедэ

— Иимэ газарта урдан ябажа үзөө хаяат,—гээд нютагаараа омгорхоһон шэнги хажуудахи нүхэрни гэнтэ намда хайдаба.

— Түрүүшынхеэ ерээб,—гээд сэхээ хэлэхэ ушартай болообоб.

Аха нютаг тухайда, эндэхи «сагаа мүнгэн оройтой Сарьдаг үндэр уулануул» тухайда, тэдэнэй гайхамшагта баялигууд тухайда хэдышье дуулаһан байгаа һаа, мүнөө эндэ бэеэрээ ерээд ябахада алхам бүхэнэйм һонирхолтой байһаниинь гайхалтай бэшэ ха юм. Огто ябаагүй газартаа ерэхэдэ хэндэшье тиимэ байдаг бшуу.

Аха гээшэмнай зунай сагта бүришье үзэсхэлэнгэй һайхан газар юм гээд нютаг зон хэлсэдэг. Энэншье зүб даа. Газар дайдын набша намаагаа надхуулжа, ногоо сэсэгэй хоншуухан үнэрэй анхилжа, эршэтэ түргэн гол горходой эрье һабаараа бильтаран урдажа байха үедэ энэ нютагай үзэсхэлэнгэй һайхан шарай хүнэй нюдые урмашуулан баясуулдаг.

... Зүгөөр мүнөө үбэлэй эгээл һаари хүйтэн. Дүшэн градус лаб болохо үдэшын янгинама жабар Сэнцэ голоор тооһоржо байна. Хадаһаа эхитэй энэ голой эршэтэ уһан хатуу мүльһэеэ дэлбэ татажа, һайб тошон боложо халяад, шаргатай морииной шагайһаа дээшэ тулажа байба. Теэд ондоо тээгүүр ябахын аргагүй. Эндэ үбэлэй харгы уһаараа, зунай харгы хадаараа ха юм.

Оршон тойронхие уданшьегүй боро хараан нэгэ жэгдэхэнээр хушажа, үүлэгүй тунгалаг огторгойдо одо мүшэд һүлэмхеэр аниб аниб гэлдэжэ эхилбэ. Энэ үедэ байса хабсагайнууд бүришье һүртэй, мантан томо боложо үзэгдэнэ.

Ахаһаа ерэһэн бэшэг

Үшөө таба зургаан модо тухай энэ голоо үгсэхэдэмнай Шаса Нуур нютаг болобо. Айлнууд унтаха ягаашьедүй, сонхонуудынь бултадаа ялarна. Шаргаһаа буугаар колхозой правлениие бэдэржэ, шэнэхэн бариһан шэнэһэн модон гэр руу орообобди. Эндэ ороходомнай олон хүншье байбагүй. Счетовод хэбэртэй, нэгэ залуухан хүбүүн томо модон шкафай урдахи ута столой саана урдаа шоото табиихай һуугаад, забдагүй саарһа шагаажа байһаа манай орохолоор, мэндэ гэжэ маанад тээшэ дохибо.

— Никифоров — партийна организациин секретарьби—гээд наһажаалшаг хүн гарыемнай адхаба. Энэ нүхэрэй хажууда байһан хүдэр улаан шарайтай шамбай залуу хүнөөр гар гараа барисалдажа, баһа танилсабабди. Энэмнай колхозой түрүүлэгшэ Намжаа Содномович Базаров байба.

— Малай фермэнүүдтэ ошоһоноо нүхэр Никифоров һаяхан бусажа ерээд байна. Малайнгаа үбэлжэлгэ тухай эндэ сугларaад, мүнөө хөөрэлдэжэ байнабди,—гээд түрүүлэгшэ үгэеэ эхилнэ.

Малай үбэлжэлгэ тухай хөөрэлдөөнэй эхилээ хадань бидэнэршье энэ асуудал тушаа нилээд һонирхоодхибобди. Малай үбэлжэлгын тус колхоздо хэзээ хэзээнэйхиһээ мүнөө эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ, адуу малайнь бултандаа тарган тобир байһые мэдэжэ абабабди.

— Малаашье гарзагүй һайнаар ондо оруулха ёһотойбди,—гээд партийна организациин секретарь нүхэр Никифоров мэдүүлбэ.—Зүгөөр түл түрсээ абаха ябадалаа ехэ нарилха болонобди. Малаа искусственна аргаар ороондо оруулха хэрэг манай эндэ энээнһээ урда жэлнүүдтэ огто хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Теэд 1956 онһоо энэ түрүү арга хэрэглэжэ эхилээбди.

— Хэр олон малаа искусственна аргаар ороондо оруулаабта?

— 300-гаад үнеэ, бүхы эхэ хонидоо энэ шэнэ аргаар ороондо оруулаабди. Мүнөө үнеэднай, хониднай һаял түрэжэ захалжа байна. Нэгэшье түл гарзалуулаагүйбди,—гэжэ Намжал Содномович хөөрэнэ.—Малаа искусственна аргаар ороондо оруулха гээшын үнэхөөр түрүү байһые колхознигууднай одоошье мүнөө һайтар ойлгожо байна.

Энэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо эгээ эрхим түрүү колхозуудай нэгэниинь юм. Энээн тухайда манда партиин айкомдошье хэлэһэн байгаа. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада ниитынгээ малажалые хүгжөөхэ талаар бага бэшэ амжалта туйлаа. Саада жэлэйхиһээ 1956 ондо малажалай продукци—һү, мяха, тоһо һураггүй ехээр абаһан байна. Тэрэнэйнгээ ашаар колхоз олзо доходоо зуу мянган түхэригөөр нёдондо дээшэлүүлээ.

— Колхознай бишыхан, соморхон юм даа,—гээд парторганизациин секретарь нүхэр Никифоров эхилбэ.—Оройдоо гушаад үрхэтэ айл, хүдэлмэриин наһанай жараад колхознигуудтайбди.

Ажахынгаа гол һалбари болохо малажалда бүхы колхознигууд хамаг анхаралаа хандуулна. Адуу малаа дулаан һайн байра байдалтай болгохын тула үнгэрһэн жэлдэ хүсэл оролдолго һайса гаргагдаа. Барилгын саг үргэлжын бригада найман дархашуулһаа эмхидхэгдэжэ, тэрэниие хүтэлбэрилэгшөөр колхозой техник-дархан Алдан Лобсанович Иванов томилогдоһон байгаа. Хүсөөд гэжэ газарта 100 үнеэнэй байха байра, Һонгиното гэжэ газарта 300 хониной байха байра, мүн малшадай байха хэдэн гэр колхозойнгоо центртэ шэнэ склад, урда Хүрьеэлэг гэжэ нютагтахи малай фермэ дээрэ нэгэ культбаза үнгэрөөшэ жэлдэ энэ бригада бариһан байна.

— Энэшье барилгымнай хүдэлмэриин эхин гээшэ,—гэжэ түрүүлэгшэ үргэлжэлүүлэн хөөрэбэ. — Хойто Хүрьеэлэг гэжэ газарта 400 толгой хонидой байха байра, мүн зуун үнеэдэй байха байра, малшадай байха хэдэн гэр байрануудые, культбаза 1957 ондо бариха түсэбтэйбди. Ойрын жэлнүүдэй туршада бүхы колхознигуудаа шэнэ, дулаахан гэр байрануудтай болгохобди.

Колхозой правлениин, партийна организациин табиһан энэ зорилго сохом бэелүүлэгдэхэ байха гэжэ лаб этигэхэ баатай болобобди. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэгтэ колхозой правлени, партийна организаци анхаралаа яһала табидаг болонхой. Колхознигуудай дундаһаа нарин бэрхэ залуу дархашуул дороһоо өөдэ олоороо урган гаража байна. Залуушуул Цырендоржо Сойбонов Иван Сойбонов хоёрыешье абажа үзэгты. Тэдэнэр һаяхан лэ гартаа һүхэ барижа, модо шулажа захалһан аад, мүнөө колхозойнгоо эрхим дархашуулай тоодо оронхой.

— Баһа Шойжонима Хандаков Балжанима Хандаков хоёршье хэнһээ дутаха гээшэб. Хэһэн юумэндээ ханалгатай, дүйтэй бэрхэл хүнүүд ха юм,—гээд эндэ һууһан нүхэд дабтана.

Ажалайнгаа улам урагшаа, амжалтатайгаар ябажа байха бүринь колхознигууд бүри урматай хүхюун, зугаатай болонхой. Колхознигуудайнгаа энэ эдэбхи хэшээлые дэбжүүлэн бадаруулха хэрэгтэ коммунистнууд ехэхэн үүргэтэй байна. Бүхы колхознигуудай табанайнь нэгэ хубинь коммунистнууд ха юм. Тэдэнэр түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээнь, коммунист Жаншаб Жубаевааршье абажа үзэе. Колхозойнгоо малажал дээрэ 26-дахи жэлээ мүнөө хүдэлмэрилжэ ябана. Энэ үе соо айхабтар ехэ шадабари дүршэлтэй боложо, малажалда нилээд олохон залуу колхознигуудые һургаа. Мүнөө Жаншаб Жубаевагай харууһалжа байһан мал бултадаа хүшэ тамираа алдаагүй, тобир тарган зангаараа.

Коммунист Бизья Арданова колхозой эрхим һаалишадай нэгэниинь юм. Мүн коммунист Б. Галсанова тухайшье хэлэхэ болоо һаа, һүүлэй гурбан жэл удаагаар һубай мал харууһалха зуураа, жэл бүри малаа эрхим һайнаар бэлшээжэ таргалуулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ малаа бэлшээжэ таргалуулһанайнгаа түлөө 200 килограмм мяха нэмэлтэ түлбэри абаа.

Эдэ малшад - коммунистнуудай хүндэтэй ажал үргэн ниитэ колхознигуудта үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Мүнөө колхоз дотор залуу һаалишад, залуу хонишод хэдэн олоороо ургажа гараа. Тэдэнэй дундахи эрхимүүдэй эрхимынь Соня Хандакова болоно.

Урда Хүрьеэлэгэй фермэ дээрэ Соня Хандаковатай золгообди.

— Үнеэдни һубайржа нёдондо багашаг һү һаагааб, мүнөө бүхы үнеэдни түрэхэ байха. Үнеэн бүриһөө адагынь 200-гаад литр һү үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ехээр һааха зорилготойб гэжэ Соня манда хөөрэбэ.

Энэ урда Хүрьеэлэгэй фермэдэ арбаад малшад ажаллана. Тиин сүлөөтэй сагаа культурнаар тэдэнэй үнгэргэхэ хэрэгтэ колхозой правлени, партийна организаци анхаралаа табижа, 1956 оной намар эндэ шэнэхэн культбаза барижа үгөө. Эндэ радиоприёмник тодхогдонхой, политическэ ба уранһайханай элдэб номууд бии. Үдэшэндөө малшад культбазадаа сугларжа, шэнэ газетэ, һонин номуудые уншадаг заншалтай болонхой.

Мүнөө колхоз ажахынгаа үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые согсолжо байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ колхознигууд мүнгэ ба малажалай продукци һураггүй ехээр хубааха юм. Жэшээнь, һаалишан Соня Хандакова ажалта үдэртөө 5600 түхэриг мүнгэ, 24 килограмм тоһо абаха болонхой. Һаалишан Должод Юндокова 5250 түхэриг мүнгэ, 22,5 килограмм тоһо абаха юм. Дархан Аюур Хандаков 4200 түхэриг мүнгэ 18 килограмм тоһо, Ринчин Хандаковой бүлэ 8 мянган түхэриг мүнгэ, 40 килограмм тоһо ажалта үдэртөө абаха болобо. Ажалта үдэртөө мүнгэ, тоһо эды шэнээгээр абаха колхознигууд эндэ нилээд олон даа!

— Энэшье ажалаймнай түрүүшын алхам, амжалтымнай эхин гээшэ. Ерэхэ жэлдэ малажалаа һайса хүгжөөжэ, бүри баян болгохомнай лабтай,—гэжэ ябаха дээрэмнай Намжаа Содномович Базаров хэлээд, гарыемнай шангаар адхажа үлөө һэн.

Ц. МИТЫПОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Эхэнэрнүүдэй үдэр үнгэргэгдэбэ

Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партийна организаци һаяхан эхэнэрнүүдэй үдэр үнгэргэбэ. Клуб соо 80 эхэнэрнүүд — малажалай, таряанажалай бригаданuудай гэшүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд суглараа. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо, агроном нүхэр Н. Н. Дорофеев «Колхозой үйлэдбэридэ эхэнэрнүүдэй үзүүлдэг аша туһа» гэһэн элидхэл хэбэ.

— Һүүлэй гурбан жэлэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, жэл бүри манай колхозой эхэнэрнүүдэй олоһон ажалай үдэрнүүд хорожо байна, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Саашань нүхэр Дорофеев колхозой экономикые дээшэлүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень эхэнэрнүүдые уряалба.

Элидхэлэй һүүлээр 11 эхэнэр үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд колхозой правлени, партийна организаци эхэнэрнүүдэй ажалаар һонирходоггүй гэжэ шүүмжэлһэн байна. Эдеэлэлгэнэй һүүлээр хатар наадан болоо.

Үглөөдэрһөөнь эхилжэ тус колхозой эхэнэрнүүд шэнэтынгээ ажалда бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ороһон байна. Хойшодоо иимэ үдэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Эдэ нэй жэшээгээр Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо эхэнэрнүүдэй үдэр һаядаа үнгэргэгдэхэнь.

Б. Доржиев.

Газетэ тараалгын түсэб дүүргэгдэбэ

Манай Санага (Закамен) нютагай ажалшадай дунда 1957 оной газетэ, журнал тараалга яһала һайнаар ябуулагдажа үнгэрбэ. Нютагаймнай ажалшадай дунда тараагдахаар 80 хэһэг «Бурят-Монгольская правда», 160 хэһэг «Бурят-Монголой үнэн», 60 хэһэг «Бурят-Монголой комсомолец» үгтэһэн юм. Үгтэһэн энэ түсэбөө дүүргэхын, мүн холын гүүртэ, таряанuудай хүдэлмэрилэгшэдые газетээр түрүүн хангахын зорилгоор «Коммунизм», «Байкал» колхозуудай ажалшадта түлөөлэгшэдөө эльгээгээ һэмди. Энэ шухала хэрэгтэ нютагай партийна, советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалшадай дунда газетэ, журнал олооронь тараалсаһан байна. Илангаяа «Байкал» колхоздо бэшэг зөөгшөөр хүдэлмэрилдэг нүхэр Сундуков, мүн энэ колхозой комсомольско организациин секретарь Ринчин Базаров, «Коммунизм» колходо газетэ, журнал тараалгаар эльгээгдэһэн Федор Бадмаев гэгшэд һайнаар, эдэбхи оролдосотойгоор ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 22-ой мэдээнэй ёһоор, нютагай ажалшадай дунда республиканска газетэ тараалгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээд байна.

Ажалшад газетэдэ эхэнхидээ жэлэй, хахад жэлэй болзортойгоор захина. Тиихэдэ ажалшадай дунда тараагдахаар хараалагдаһан, «Байгалай толон» журнал, аймагай газетэ — «Закаменская правда» захилгын түсэб дүүргэгдээгүй байна. Энээнээ һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэбди.

Л. Очиров,
хэлхээ холбооной Санагын конторые даагша.

Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралда

Бурят-Монголой хүдөө ажахын министерство «1955—1956 оной ажалын жэлнүүдтэ һү һаалгаар аймагууд, МТС, колхозууд болон һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдэй бюллетень» һаяхан хэблэжэ, республикынгаа аймагуудта эльгээһэн байна. Бюллетень харахада яһала һайнааршье, зохидооршье хэблэгдэһэн байха юм. Мүн бюллетень дээрэ түрүү хүнүүдэй фотонууд оруулагданхай.

Зүгөөр бюллетеньдэ хэблэгдэһэн бүхы материалнуудынь булта зүб гэхээн гү? «Үгы» гэжэ кяхтынхид хэлсэнэ. Тус бюллетенэй дээдэ нэгэ буландань хоёр фотонууд харагдана. Тэдэнэй нэгэн доронь «Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Васса Александровна Игумнова» гээд бэшэгдэнхэй. Нүхэр Игумнова хэды шэнээн һү һаагааб? Энээнэ тус фотонуудай доро толилогдоһон түрүү һаалишадай нэрэнүүдэй дунда хараябди. Эндэшье В. А. Игумновагай нэрэ, обог үгы.

Теэд байхашье арганьгүй. Ушарынь хадаа нүхэр Игумнова малажал дээрэ хүдэлмэрилхэеэ болиһоор жэлһээ үлүү болоо. Хүдөө ажахын министерство эдэ бүгэдые шалгангүйгөөр үнинэй фотонуудые абажа хэблэһэн байна бшуу.

Хойшодоо бюллетеньнүүдые хэблэхэдээ республикын хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд хэблэгдэхэ материалнуудаа һайнаар шалгажа гаргаха аабза гэжэ һанагдана.

К. Александров.

Хооһон хөөрэлдөөн

Манай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда студентнэрэй эдеэлэхэ столово үгы юм. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ студентнүүдэй байдаг нэгэдэхи хамтын байрын доодо дабхарта столово байдаг һэн. Теэд энэ столовомнай һуралсалай жэлэй эхилһэн үдэрһөө хойшо хаагдаад, нээгдээгүй байһаар. Юундэб гэхэдэ, тус столово арюун сэбэрые сахиха талаар муу байһан дээрэһээ хаагдаһан юм.

Сентябриин 18-най үдэр һэн. Энэ үдэр Улан-Үдын Городской Соведэй гүйсэдком республикын столовонуудай трестын хүтэлбэрилэгшэдые, зооветинститудай дирекциие «Рабочая» үйлсөөр байдаг хамтын байрын нэгэ таһагтань столово нээхэ гэжэ уялгалһан шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Зүгөөр, тэндэнь мүнөөшье болотор тус институдай студентнэр байһаар.

Тиихэдэ декабрь һарын хахадаар пединститудай дирекци, «Хүдөө ажахын техникумэй столоводо эдеэлхэ болоот» гэжэ мэдээсээ һэн. Теэд тэндэнь хүнэй эдеэлхын аргагүй уйтан.

Мэнэ гэһээр үбэлэй шалгалтын сесси эхилхэнь. Шалгалтын үедэ хаана эдеэлхэ гээшэбибди? Ядахадаа, столовын үгы сагта институт соохи буфедынаа мүртэйгөөр хүдэлмэрилнэгүй. Тэндэнь халааша, бүүлхэ, пирожки, һүн гэхэ мэтэ хододоо таһалдана. Тиихэдэ зарим үдэртөө тэндэ орохоодо 40—50-яад түхэригэй конфетэһээ ондоо, юуншье байдаггүй. Хэзээ болотор хооһон хөөрэлдөөе бидэнэр дуулажа байха гээшэбибди гэжэ асуултай болоно.

В. Очиров,
пединститудай студент.

Амитанай, ургамалнуудай аймагые хамгаалая

Манай эндэхи дайда дэлхэй ямар һайхан бэ даа! Элдэбын амитанаар баян, ургамалайнь аймаг ямар һайхан гээшэб. Үзэсхэлэнтэ һайхан байгаалитай Баргажанай хада уулануудта, гол горхонойнь эхеэр нөөхи суута ан — булган байдаг ха юм. Үргэн ехэ тала дайдаар элдэб янзын шубуунай абяа дуулахат. Манай эндэхи нютаг оронии шэмэглэжэ байһан юумэ тоолохо болоо һаа, тон олон бшуу.

Парти, правительство байгаалиин ургамал ба амитадые хамгаалха ябадалда тон ехэ анхарал хандуулдаг. Гэтэр байгаалиин баялигые хюдадаг зарим хүнүүд бии. Хуули бусаар ан гүрөөл хюдадаг ябадалтай ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй. Кяхтын аймагай газар дээрэ тоодог хаа-яа шиидэжэ ерэдэг, тэдэнэй агналга хорюултай байдаг гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье, зарим ангуушад эдэнии аладаг, үндэгэнэйнь үүрхай онгилжо хаядаг. Кяхтын модоной ажахын лесник нүхэр Баннов хорюултай үедэ гүрөөһэ аладаг. Милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ эдэ бүгэдэ булта мэдээжэ. Теэд тэдэнэр ямаршье хэмжээ абадаггүй байна.

Зарим хүнүүд илангаяа ургамалай аймагые ушаргүйгөөр хюдадаг байна. Кяхтын аймагай Киранай адагта мойһоной эшэ ехэ элбэг юм һэн. Теэд мүнөө Киранай адаг шадарай арал дээрэ мойһоной эшэнүүд хуу шахуу отологдонхой. Илангаяа Сухын арһанай завод шадар мойһоной эшэ дууһан шахуу отологдоноо. Бэлэн аргаар мойһо ехээр түүхын тулада зарим хүнүүд ута шэлбэһэнүүдые хухалаад, мойһыень түүжэ абадаг заншалтай. Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой Ганга гэжэ нютагта мойһоной эшые түлеэн болгожо түлидэг болонхой.

Хэдэн арбаад жэлэй саада тээ Кяхта городые тойроһон тала дайда лили сэсэгээр бүрхөөгдэнхэй байдаг һэн. Мүнөө энэ һайхан сэсэгүүд усөөржэ байна. Эдэ сэсэгүүдые хүн түүжэ үсөөрүүлээ.

Байгаалиимнай шэмэг — ургамалтанай аймагые хүн бүхэн бултадаа хамгаалха ёһотой гээшэ. Гэбэшье, зарим нэгэн зохёолшод, поэдүүд түрэл оронойнгоо гоёолто шэмэг — ургамалые хамгаалха тухай уряалхын орондо, харин хюдагты гэжэ бэшэдэг байна. Жэшээнь, уранзохёолшо Ольга Серова, «Байгалай толон» журналда толилогдоһон «Тэрэнги» гэжэ зохёол соогоо тэрэниие үбэлшье хухалжа асараад, таһаг соогоо табихадатнай сэсэглэхэ гэжэ бэшэнэ. Тэрэнги элбэг гээд лэ хүн дайралдаһан лэ газартаа, илангаяа хабартаа сэсэглээд байхадань хяа хухалдаг заншалтай. Теэд үнэндөө энэ ургамалые һайса хараа һаа, жэл ерэхэ бүри улам үсөөржэ, шэнгэржэ байна ха юм.

Шасарганаан тухай, хүнэй бэедэ тэрэнэй һайн байдаг тухай оло дахин бэшэгдэдэг гээшэ. Теэд энэ ургамалда ямараар хандана бибди гэхэдэ, заха узуургүйгөөр лэ хюдагдана бшуу. Бүри зарим хүнүүд шасарганаае шэлбэһэтэйнь хухалжа асараад базар дээрэ худалдажа байдаг.

Байгаалиин эдэ мэтын ургамалнуудые хамаагүй зоргоороо хюдажа болохогүй. Байгаалиингаа шэмэг — ургамалай аймагые хамгаалха тухай бултаараа хүн бүхэн бодохо ушартай.

Р. Тугутов,
А. Сурмач.

Түрүүшын амжалта

Торниин аймагай Бургалтайн МТС-эй залуу механизаторнууд суглаа хэжэ, хүдөөдэ ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, клубайнгаа хүдэлмэридэ туһалха гэжэ шиидхээ һэн. Тиин комсомолецуудай үүсхэлээр клубай дэргэдэ уран һайханай самодеятельностиин кружогууд эмхидхэгдээ. Кружогто хабаадалсаха дуратай механизаторнууд, тэрэ тоодо комсомолецууд болон залуушуулшье олон байба.

Удангүй клубай хүдэлмэри нилээдгүй һайжараа. Эндэ кружогуудай гэшүүдһээ байтагай, мүн механизаторнууд нүхэд Усов, Григорьев, Силецкий ба бусад клубай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо.

Эндэхи самодеятельностиин коллективые инженер Курилов Алексей Иванович хүтэлбэрилнэ.

Программадань уран шүлэг, ород арадай дуунууд ба хатарнууд олон. Наадагшадай дундаһаа дуушад Пенских, Курилова, хатаршад Пигашков, Курилов болон бусад шалгарһан байна.

С. Табдаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурят-Монголой АССР-тэ эльгээгдэхэ ашаа Внуковскэ аэропортдо самолёдто тээгдэжэ байна.
Д. Чернозой фото.

Полиграфистнуудай хүсэл

Манай типографи үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ аймагай газетэ хэблэн гаргаха, бланк хэблэхэ түсэбөө холо дүүргэдэггүй байһан юм. Жэл бүри 3—4 номер газетэ дутуу хэблэгдэдэг, түсэбөө миин лэ 50—60 процент дүүргэдэг байгаабди. Энэ юун дээрэһээ дүүргэгдэдэггүй байгааб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һула, зарим наборщигууд даалгабаряа дүүргэдэггүй, ажалдаа ёһо тэдыгээр хандадаг байгаа. 1956 ондо манай типографи газетэеэ xaһa саг соогоо хэблэдэг болонхой. Наборщигууд нүхэд Валентин Пронтеев, Таня Машаева, Андрей Галсанов гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн эдэ нүхэд үдэшэниинь хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын һургуулида һуралсадаг юм.

Бидэнэр 1957 ондо хараалагдаһан түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди — гэжэ хэлсээбди. Тэрэшэлэн өөһэдынгөө дүй дүршэлые саашадаа улам һайнаар хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые туйлаха ёһотойбди.

Д. Дугаров.
Ахын аймагай «Красные Саяны» газетын типографиие даагша.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Һү ехээр һаахадамнай һаад хэдэг дутагдалнуудые зайсуулха"

Манай газетын 1956 оной декабриин 9-нэй номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон статья соо Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие оройтуулаа. Малай зарим дал хушагдаадүй, үбһэниинь зөөгдөөгүй байһаар гэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Тэрэшэлэн эндэ мал эдеэлүүлхэ кормушка дутамаг гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисовай мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба.

Энэ статья сомоной Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, статья соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа. Мүнөө туража эхилһэн мал амяаран гүүртэ болгогдожо, тэдэнэй харууһалга һайжаруулагдана.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдые культурнаар хангахын тула дээрэ нэрлэгдэһэн колхозой партийна организациин болон аймагай культурын таһагай зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтаа.

„Хэзээ болотор һанаа амар һууха юм"

Хоринн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хонин, хурьгадай байра дулаалагдаагүй, хашаа хоройнуудынь һандархай. Эхэ хонидой отарануудта хүнүүд нэмэжэ эльгээгдэнэгүй, мүн нарай хурьгадай байха дулаан байранууд бэлдэгдэнэгүй гэһэн статья манай газетын 1956 оной декабриин 12-ой номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба гэжэ манай редакцида Хоринн аймсоведэй гүйсэдкомһоо мэдээсэбэ.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой правлениин заседани дээрэ тус статья зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэндэ заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд хараалагдаба.

Мүнөө Габшеевагай даажа байһан хонидой отарын байра һэльбэн заһабарилагдаба. Отара бүхэндэнь хүнүүд нэмэжэ эльгээгдээ.

„Трактор заһабарилга эмхигүйгөөр ябана"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын 1956 оной декабриин 6-най номерто толилогдоһон юм. Тэрэ статья соо Сэлэнгын МТС-тэ трактор, машинануудай заһабарилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Механизаторнуудай хүдэлхэ газар мүнөө хүрэтэр бэлэн болоодүй. Мастерскойн сонхонууд дулаалагдаагүй байһаар. Гадна, механизаторнуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүн лекци, хөөрэлдөөн эндэ эмхидхэгдэнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо заагдаһан дутагдалнууд зүб байһан тухай манай редакцида КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Могнонов мэдээсэбэ.

Тус статья Сэлэнгын МТС-эй партийна эхин организациин бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Машина, тракторнуудай заһабарилгада байһан механизаторнуудай ажалай журам һайжаруулагданхай. Мүн тэдэнэй дунда шинтэполитическэ ба ойлгуулламжын хүдэлмэри һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа гэжэ мэдээсэнэ.

Малшадай эрилтые хүсэдөөр хангая

Колхозниигуудай ажабайдал жэл ерэхэ бүри үнэр баян боложо байна. Курумканай колхозниигуудай ажабайдал энээниие тодорхойлон гэршэлнэ. Аймагай колхозниигууд радио шагнадаг, газетэ абажа уншадаг, үнэтэ зүйлнүүдые — ёдолой машина, велосипед, мотоцикл гэхэ мэтые абадаг болонхой.

Колхозуудай, мүн колхозниигуудай олзо доход жэл бүри ехэ боложо байна. 1955 ондо аймагай колхозууд 1951 онойхидо орходоо 3 дахин ехэ олзо абаа. Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд 1954 онһоо хойшо 2 миллионһоо үлүү олзо доход абаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд хонинной нооһо гүрэндэ тушаажа, худалдажа, урзандa жэлэйхиһээ гурба дахин ехэ олзо олобо. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гансахан нооһонһоо 1,5 миллион түхэриг олзо оруулаа. Колхозуудай олзо доходой ехэ болохотой хамта колхозниигуудай олзо ургана. Һүүлэй 2—3 жэл соо аймагай колхозниигууд ажалта үдэртөө 5 түхэриг 50 мүнгэнһөө багые абанагүй. 1956 ондо зарим колхозниигуудай бүлэ 7—10 мянган түхэриг абана.

Колхозниигуудай культурно-ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ колхозууд ехэ мүнгэ һомолно. Гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо культурын хэрэгсэлдэ 50—70 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Бүхы колхозуудта клубууд, библиотекэнүүд бии юм. Аймаг дотор 10 культбаза, 22 улаан булан хүдэлнэ. Колхозниигой бүлэ бүхэн газетэ, журнал абана. Бүхы колхозуудай центр, малай зарим фермэнүүд электрын гэрэлтэй, радиотой, телефонтой болонхой. Малай фермэнүүдтэ 50 гаран радиоприёмнигууд хүдэлнэ.

60 хүнэй амархаар колхоз хоорондын амаралтын байшан, мүн колхоз хоорондын гидроэлектростанци баригдажа эхилэнхэй. Колхоз бүхэндэ дунда, долоон жэлэй һургуулинууд, врачебнэ участогууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бии юм. Тиимэ хадаа хүдөө нютагта багшанар, врачууд болон бусад албахаагшад бии гээшэ. Иимэ байхадаа колхозниигуудай дунда культурна, ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха хүсэн бии байна. Колхозниигуудай эрилтые хүсэдөөр хангахын түлөө оролдодог газарта энэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи ОТФ-дэ (даагшань нүхэр Г. Т. Хуриганов) малшадай эрилтэ хангахын тулада ехэ оролдолго гаргана. Эндэ культбаза һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Радиоприёмник хүдэлнэ, шэнэ газетэ, журнал эндэ хододоо байдаг. Хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг, лекци уншагдадаг. Энэ фермын агитаторнууд ветеринар Мунгунов, һургуулиие даагша Дондуков гэгшэд фермэдэ ходо ерэжэ, һонин һонин хөөрэлдөө үнгэргэдэг. «Дайшалхы хуудаһанuудые» гаргадаг юм. Эдээнэй үнгэргэһэн хөөрэлдөөн бүхэн фермын хонишодой зорилготой холбуулан хэгдэдэг юм. Эдэ агитаторнууд, бии байһан дутагдалые усадхуулдаг, хонишодой түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлдэг юм. Иигэжэ хэһэн ажалынь һайн үрэ дүн харуулаа. Энэ фермэ колхоз, аймаг соогоо түрүү фермэ болоо, үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө 2 килограмм 700 грамм нооһо хайшалаа, нооһо хайшалха түсэбөө 127 процент дүүргээ. Фермые даагша нүхэр Хуриганов хонишодой республиканска зүблөөн дээрэ үнэтэ шагнал абаһан байна.

Аргадын дунда һургуулиин багшанар малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Калининай нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүдтэ эдэнэр ходо ошожо, малшадта концерт харуулдаг, лекци, элидхэл хэдэг юм. Хара Модон гэжэ нютагта байдаг холын фермэдэ ошожо, эндэхи багшанар малшадта лекци уншаа, концерт харуулаа, улаан булангыень түхеэрэлсэжэ үгөө. Малшад, һаалишад, хонишод багшанарай ерэһэндэнь баяр хүргөөд, саашадаа ходо ерэжэ байхыень хүсэһэн байна.

Энээнтэй хамта, малшадай эрилтын муугаар хангагдадаг тухай тэмдэглэлтэй. Олон колхозуудай фермэнүүдэй малшадай эрилтэ мууса хангагдана, тэдэндэ кино харуулагданагүй. Жэшээнь, Кировэй, Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай малай фермэнүүдтэ киногой будкагүй дээрэһээ кино харуулагдангүй байһаар зандаа.

Олон клубууд, библиотекэнүүд, культбазанууд, улаан булангууд мууса хүдэлнэ. Дырээнэй, Хара модоной, Мүргэнэй, Һахалиин хүдөөгэй клубуудтахи уранһайханай самодеятельностьнууд хүдэлнэгүй, лекци, элидхэл эмхидхэгдэнэгүй. Аймагай Культурын байшан холын колхозуудые илангаяа малай холын фермэнүүдые хангахаяа болиһоор үнинэй. Концерт табихаяа болинхой, илангаяа бурят хэлэн дээрэ наада харуулнагүй. Аймагай культурын таһагые даагша нүхэр Гергесов, Культурын байшангые даагша нүхэр Новолодский гэгшэд энээндэ зэмэтэй. Аймгүйсэдком культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые муугаар хүтэлбэрилнэ, клуб, библиотекэнүүдэй, киноустановконуудай хүдэлмэри һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээ абанагүй.

Малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ хүдөөгэй интеллигенци хаа хаанагүй һайнаар хандана гэхын аргагүй. Һахали гэжэ нютагтахи долоон жэлэй һургуулиин багшанар, медицинскэ, культурын хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье фермэдэ ошоогүй, малшадай дунда культурна ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй. Партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Бубнов, комсомолой организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Воротникова, эндэхи багшанар, культурын хүдэлмэрилэгшэд энээндэ һанаагаа зобоногүй. Гааргын Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо мүн иимэрхүү байдалтай. Энэ колхозой Үгнаасай гэжэ нютагтахи МТФ-дэ лектор, агитаторшье үни заяанай ябаагүй, кино концерт харуулха тухай хэлэлтэшьегүй ааб даа. Эндэ культбазань хүдэлдэггүй. Энэ колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ Дармаев, партийна организациин секретарь Макавеев, фермые даагша Аюшеев гэгшэд малшадай эрилтые хангаха тухай һанаагаа зобоногүй. Тиимэһээ энэ колхоз һүүлэй үедэ бусад колхозуудһаа гээгдэжэ ябана. Нүхэр Аюшеевай хүтэлбэрилдэг эндэхи һүнэй-товарна фермэ аймаг соогоо эгээл гээгдэнги фермэ болонхой.

Үбэл, зунгүй мал харууһалжа ябаһан хүнүүдэй эрилтые хүсэдөөр хангахын түлөө партийна, комсомольско организацинууд бултадаа оролдохо ёһотой.

Д. Шагдаров, КПСС-эй Курумканай айкомой партийна гэгээрэлэй таһагые даагша.

Улан-Удэ городой Революциин талмай дээрэ гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн тэнгэри тулама ёлко табигданхай. Үдэшэ болоходо элдэб үнгын гэрэл яларжа, бүришье гоё болоно. Ёлкын хоёр тээ үхибүүдэй һолжорхо газар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ соотой дорюун үхибүүд шаргаарнше, конькигаарнье һолжорон наадажа сэнгэнэ. Үбэлэй дуулим жабарта үб улаахан болошоһон үхибүүдэй хажуугаар, мүн ехэшүүлшье һолжороод абана хэбэртэй...

— Гоёл даа, эндэмнай гэжэ байгаад хүхилдэнэ.

—Хараагүй хадаа ерэжэ харагты! Ерээгүй һаа, үтэр түргэн ерэжэ үзэгты!

А. Мантасвай фото.

Бүхэдэлхэйн зургаадахи ба бүхэсоюзна нэгэдэхи залуушуулай фестивальда бэлэдхэл

Г. БАХАНОВ, БМАССР-эй культурын министрын орлогшо

Бүхэдэлхэйн залуушуулай зургаадахи ээлжээтэ фестиваль байгша оной августда Москвада болохонь.

Фестивальда дэлхэйн бүхы оронуудай хэдэн миллион басагад, хүбүүд, элдэб шэглэлтэй олон тоото залуушуулай организацинууд хабаадаха юм. Москвада дэлхэйн 150-яад оронуудһаа айлшад ерэхэ гэжэ хүлеэгдэнэ. Мүн хари гүрэнүүдэй газетэнүүдэй мянга гаран корреспондентнүүд, зуу гаран кинооператорнууд ерэхэ байна.

Бүхэдэлхэйн зургаадахи фестивальда 3 мянган хүнһөө бүридэһэн советскэ делегаци хабаадаха юм. Делегациин составта эрхим бэлиг шадабаритай залуу хүдэлмэришэд, колхозниигууд, студентнүүд, интеллигенциин залуу түлөөлэгшэд, уранһайханай конкурснуудта, спортивна мүрысөөнүүдтэ илагшад болон советскэ бүхы арадуудай түлөөлэгшэд орохо.

Москвагай фестивалиие урда урдынхида орходоо һонирхолтой, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхын тулада советскэ залуушуул түйлай ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй болоно.

Бүхэдэлхэйн фестивалиин болохын урда тээ советскэ залуушуулай түрүүшын бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэгдэхэ юм. Энэ хадаа советскэ залуушуулай һайндэр, бэлиг шадабаряа улам хүгжөөхэ, Бүхэдэлхэйн фестивальда ехэхэн бэлэдхэлынь боложо үгэхэ байна.

Залуушуулай бүхэсоюзна фестиваль орон доторнай үнгэргэгшэ оной сентябрьһаа эхилээ. 1957 оной май һара хүрэтэр бэлэдхэлэй гурбан тур болохонь.

Нэгэдэхи турынь предприятинуудта, колхозуудта, совхозуудта, МТС, эмхи зургаануудта, һуралсалай тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудта, сэрэгэй частьнуудта;

Хоёрдохи турынь городуудта болон районуудта;

Гурбадахи турынь область, хизаар ба республикануудта үнгэргэгдэхэ.

Һүүлээрнь 1957 оной май һарада Москвада бүхэсоюзна фестивалиин түгэсхэлэй харалга үнгэргэгдэхэ. Советскэ залуушуул, тэрэ тоодо мүн республикымнай залуушуул тус фестивалиие эрхим һайнаар үнгэргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо зэргэтэй.

Город болон хүдөө нютагуудта үнгэргэгдэхэ фестивальда хүдэлмэришэд, колхозниигууд, албахаагшад, һурагшад ба советскэ Армиин, Уһан-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд хабаадаха юм.

Фестиваль хадаа залуушуулай ёһотойл һайндэрынь, хүхихэ, сэнгэхэ ба амарха газарынь болохо. Тэндэ залуушуулай элдэб наадан, карнавал, дуу дуулалга, самодеятельнэ болон тусхай мэргэжэһэн коллективүүдэй ба дуушадай, хатаршадай, хүгжэмшэдэй, зарим юумээр онсо шалгарһан мэргэжэлтэдэй, спортивна мүрысөөнүүдэй вечер, концерт, конкурснууд үнгэргэгдэхэ байна.

Предприяти, колхоз, совхоз болон МТС-үүдтэ тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудта болоһон мүрысөөндэ онсо шалгаржа гараһан эрхим коллективүүд, залуушуул районой болон городой фестивальда, тэндэ һайн үрэ дүн түйлагшад, республикын фестивальда, мүн тэндэ илажа гарагшад Москвада болохо бүхэсоюзна фестивальда хабаадаха эрхэтэй болохо юм.

Эрхим һайн хүгжэмэй, литературна зохёолнуудан, мүн уранзурагай, графикын, скульптурын ба нарин уралигын искусствын жэшээтэ зүйлнүүдэй конкурснууд фестивальда бэлэдхэхэ үе соо эмхидхэгдэхэ байна. Хоорой, хатарай, драматическа коллективүүд, дуу ба хатарай ансамбльнууд, дуушад, хүгжэмшэд, уран гоёор уншагшад, гоё һайханаар хатар наада гүйсэдхэгшэд, оркестрнүүд болон уранһайханай бригаданууд, эстрадын, циркын артистнууд, акробадууд мүн лэ тусгаар конкурснуудта хабаадаха.

Фестивальда хабаадаха уранһайханай коллективүүд болон дуушадай репертуарнь удха һайцтай, һонирхолтой байха зэргэтэй. Советскэ хүнүүдэй ажабайдал, ажал хүдэлмэри, эб найрамдалай түлөө тэдэнэрэй тэмсэл—эдэ бүхы темэнүүд репертуарта оруулагдаха зэргэтэй.

Фестивальда бэлэдхэхэдээ уранһайханай самодеятельностьда залуушуулые олоор хабаадуулха шухала. Юуб гэхэдэ, дуу, танцанууд, драматическа зүжэгүүд фестивальда олоор харуулагдаха байна.

Тэрэшэлэн, тэрээниие үнгэргэхэ үедэ уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэрээ һайжаруулһанайнь ашаар арад зоной дунда хэгдэхэ ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүхыдөө һайжарха, клубууд, Культурын ордонгууд болон библиотекэнүүд болбосон түхэлтэй болгогдохо, түхеэрэлгэнүүд болон зохихо хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха зэргэтэй.

Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай тоое 1400 хүрэтэр, кружогто хабаадагшадай тоое 20 мянган хүн хүрэтэр олошоруулха гэжэ фестивальда бэлэдхэхэ, тэрээниие үнгэргэхэ түсэб дотор хараалагданхай. Гадна тарянажалай, тракторна бригадануудта, малай фермэнүүд, гүүртэнүүд болон отарануудта ажаллагшадай культурна эрилтые саг үргэлжэ хангажа байхын тулада томо томо клубуудай дэргэдэ саг үргэлжын 200 шахуу уранһайханай агитбригаданууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тэрэшэлэн элдэб кружогууд эмхидхэгдэхэ байна.

Манай республикын ажалшад, илангаяа залуушуул фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Уранһайханай самодеятельностиин, физкультурна, тэрэшэлэн бусадшье коллективүүд городууд болон тосхонуудта шэнээр байгуулагдана. Тэдэ кружогуудта хабаадагшадай тоо олошоржо байна. Прибайкальска, Баунтын, Байкало-Кударын, Иволгын аймагуудтахи уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай тоо хоёр дахин олошороо. Эдэ аймагуудта дуунай, драматическа кружогууд байгуулагдаа. Кружогуудта хабаадагшад үдэр бүри сугларжа, шэнэ дуунуудые сээжэлдэнэ, танца болон зүжэгүүдые бэлэдхэнэ. Иволгын аймагай Культурын байшангай дуунай коллектив 50 хүнһөө бүридэнэ. Коллективэй дундаһаа өөһэдын поэдүүд болон композиторнууд олдожо, нютагай темээр шэнэ шэнэ дуунуудые зохёогоо. Коллективэй гэшүүд эдэ дуунуудыень мүнөө сээжэлдэжэ байна. Оронгын клубай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин коллектив фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ. Эндэхи хоровой коллективынь 30 хүнһөө, драматическа коллективынь 15 хүнһөө бүридэнхэй. Ехэ-Куналейн Культурын байшан мүн лэ һайнаар бэлэдхэнэ. Тарбагатайн шэмээшэгүүдэй хоорто хабаадаһан залуушуулһаа эндэ хоорой шэнэ коллектив эмхидхэгдээ. Тарбагатайн хоорто хабаадаһан үбгэд залуушуулай хоорые шефтээ абажа, тэдэнэртэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлнэ. Мухаршэбэрэй, Никольско, Хонхолойн, Сагаан-Шулуутайн хүдөөгэй клубуудай дэргэдэхи хоровой, танцевальна, драматическа кружогуудай репертуарнь шэнэлэгдээ.

Залуушуулай фестивальда бэлэдхэхэ тушаа хүдэлмэри манай республикада эхилбэшье, энэ хүдэлмэридэ залуушуул үшөөл үсөөнөөр хабаадана. Культурын олохон эмхи зургаанууд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Курумканай, Хорнин, Зэдын, мүн бусадшье аймагуудта фестивальда бэлэдхэлгээр юушье хэгдээгүй байна. Залуушуул, клубай хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн үргэн ниитэ ажалшад Москвада энэ жэлдэ болохо фестиваль тухай хүсэд дуулаадүй байһаар. Фестивальда бэлэдхэхэ хүдэлмэри эдэ аймагуудта һаял эхилжэ байна.

Советскэ залуушуулай Бүхэсоюзна фестивалиин нэгэдэхи тур манай республикада 1957 оной февральда, мартын эхеэр болохонь. Энэ турта хүн зоной олоор хабаадаха байһан дээрэһээ һонирхолтой болохо юм. Колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай, дунда ба дээдэ һургуулинуудай һурагшад нэгэдэхи турта олооороо хабаадажа, бэлиг шадабаряа харуулха зэргэтэй.

Литературна вечер үнгэргэгдэбэ

Торин аймагай библиотекэ Н. А. Некрасовай түрэһөөр 120 жэлэйнь ойдо зорюулан литературна вечер үнгэргэбэ. Эндэ библиотекые даагша нүхэр Маркова ородой уранзохёолшо Н. А. Некрасовай ажал ябуулга тухай һонирхолтой элидхэл хэлэһэн байна. Удаань Некрасовай зохёолнуудаар концерт болоо.

Д. Ванжилов.

ЛИРИЧЕСКЭ ШҮЛЭГҮҮД

Алексей БАДАЕВ

1.

Сэсэгмаа, һанана гүш июльдэ
Сэлэнгын эрьедэ танилсаһанаа,
Дуранай үрэһэ тиихэдэ
Дотором хэтэдээ тариһанаа,
Сэлэнгын номгон урасхал,
Сэлмэг тэнгэриин нюрууе,
Сэсэгүүдэй хоншуу амисхал,
Сэдьхэлээ хүдэлһэн хүбүүе,
Зугаагүй һэн хаб харюу аад
Зэмэлээ ёһотойш намайе...
Зүбшөөлын эрингүй «хулуугаад»
Приморьедо асарааб шамайе
Агаарта хэзээшье ниидэхэдэм,
Аянай мэшээгшье үргэлхэдэм,
Шэрүүн океаншье эсхэхэдэм
Шинии дүрсэ зүрхэндэм.

2.

Эндэхи басагад һайхан юм,
Энсэдэтэй, эмээхэй, хөөрхэнүүд.
Номгон далайдал хэмжээгүй
Нюдэдтэнь гэрэлтэдэг сэдьхэлынь.
Теэд уран хонгёо дуугаараа
Талын нааданда суурхуулдаг
Юрын хоншо басагахан
Юундэшьеб, дүтэ юм зүрхэндэм.

3.

Хабартаа саһан хайлажа
Хурдан горход урилдаа
Нугада ногоон бултайжа
Негоохон зүлгэ нэмжыбэл даа.
Нүүдэл шубууд бусажа,
Нүхэсэн хоёроороо уурхайлаа.
Хэзээ бидэнэр уулзажа,
Уурхайлха биибди хоюулаа?

4.

Хабарай үдэшэ
бидэнэй танилсаһан сагые,
Харахан нюдэдэйш
урин зөөлөөр гэтэһые,
Халуун мэдэрэлэйш
баяраар зүрхыем шэмэһые
Хэзээдэ, хаанашье
мартажа болохо аал?
Түүдэгэй дэргэдэ
«Инагни» гэжэ шэбэнэһыеш,
Тэбэреэд һүүлээрнь
удаан удаан озоһыеш,
Хэтэдээ зүрхыем
эзэлээд тиихэдэ ошоһыеш
Хэзээдэ, хаанашье
мартажа болохо аал?

Польско сеймын һунгалта болохонь

ВАРШАВА, январиин 5. (ТАСС). Арбан таба хоноод польско арад гүрэнэй засагай дээдэ органиие — Польско Арадай Республикын сеймые һунгаха байна. Орон дотор һунгуулиин кампани улам үргэдэнэ. Сеймын депутадуудта кандидадууд городууд болон тосхонуудта һунгагшадтаяа уулзана. Арадай нэгэдэмэл фронтын кандидадууд—гүрэнэй ба партийна ажал-ябуулагшад, промышленностиин болон хүдөө ажахын түрүү хүнүүд тухай материалнуудые центральна ба нютагай хэблэл толилно.

Воеводствонуудта политическэ партинууд болон ниитын организацинуудай зүгһөө байгуулагдаһан комиссинуудай дэргэдэ пропагандистнуудай группа байгуулагданхай. Пропагандистнууд хадаа промышленна предприятинуудта, барилгануудта, тосхонуудта лекцинүүд болон элидхэлнүүдые хэнэ, арадай нэгэдэмэл фронтын программа тухай хөөрэжэ үгэнэ. Энэ программань оронойй бүхы политическэ партинуудаар һайшаагдаһан байха юм.

Арадай нэгэдэмэл фронтын бүхы списогтэ 720 гаран кандидат регистрацида абтанхай. Эдэ кандидадуудай 80 шахуу процентнь дээдэ ба дунда эрдэмтэй юм.

Һунгуулиин кампанида үргэн ниитэ арад зон эдэбхитэйгээр хабаадана. Польшодо арадай демократическа засаг бэхижүүлхэ, социализм байгуулха зорилгоор арадай нэгэдэмэл фронтын хараалһан программые арад зон ехээр һайшаана.

Венгридэхи байдал

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ ажалай амжалтанууд түйлагдажа, ажабайдалые саашадань гуримшуулха талаар ехэ юумэ хэгдээ. Январиин 2-то Будапештын университедтэ заняти эхилээ. Городой транспортын хүдэлмэри үдэр ерэхэ тудам һайжарна.

Электроэнергиин дуталдадаг байбашье, Обудын судна бүтээгшэд харин оронуудта худалдагдаха гурбан судна бүтээжэ гаргаа. Эдэ суднануудай хоёрынь захил хэгшэдтэ эльгээгдээ, гурбадахинь һаяар дамжуулан үгтэхэ байна.

Хүдөө ажахын машина бүтээлгын «Эмаг» гэжэ заводойхид бэрхэшээлнүүдэй тохёолдолог байбашье, шэнэ амжалтануудые түйлаа. Тус завод һүүлэй үедэ 30 комбайн бүтээжэ гаргаад, саашадаа бүри эршэтэйгээр ажалладаг боложо байна.

Шэнэ жэлдэ нүүрһэ малтан абалга дээшэлнэ. Хамта дээрээ орон дотор сүүдхэ бүридэ 30 мянга тухай тонно нүүрһэн малтагдана. Тайлбарилан хэлэбэл, октябриин 23-һаа урда тээхи үенүүдтэ сүүдхэ соо дунда зэргээр малтан абтадаг нүүрһэнэй табанайнь хоёр хуби тухайнь мүнөө малтан абтадаг боложо байна.

(ТАСС).

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесс

ХАНОЙ, январиин 5. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай мүнөөдэрэй заседани дээрэ 1956 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай ба 1957 оной түсэбэй зорилгонууд тухай гүрэнэй түсэблэлгын бюрогой түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Ван Чан элидхэл хээ.

1956 ондо ниитэ дээрээ рисэй 4. 132 мянган тонно ургаса суглуулагдаа. Энэ хадаа дайнай урда тээхи хэмжээндэ орходоо 46 процентээр ехэ. Ургасые һайжаруулһанай ашаар рис суглуулжа абалга дээшэлһэн байна. Вьетнамай хойто талын хубида мүнөө үедэ гектар бүриһөө 18 центнер рис дунда зэргээр суглуулжа абтана. Француздудай эзэмдэжэ байха үедэ 12—13 центнер хүрэхэгүй рис гектар бүриһөө ургуулагдадаг һэн гэжэ тэрэ мэдээсээ.

Амжалта түйлагдаһанай ашаар, Вьетнамай тарияашадай үлэсхэлэндэ дайрагдадаг ушар зайсуулагдаба. Мүнөө Вьетнамай Демократическа Республикада хүн бүридэ хүртэсын талаар 303 килограмм рис суглуулагдана. Энэнь дайнай урда тээхи үеынхитэй сасуулбал 100 шахуу килограммаар ехэ юм. Бусад ороолото культурануудай ургаса суглуулжа абалга дайнай урда тээхи хэмжээндэ орходоо ехэ болоо. Мал-ажал, загаһа барилга нилээд ехээр хүгжөө. Малай тоо дайнай урда тээхидэ орходоо 56 процентээр олон болоо.

Гүрэнэй зүгһөө тарияашадта ехэ туһаламжа үзүүлэгдээ. Уһалууриин хуушан түхеэрэлгэнүүдые һэргээхэ ба шэныe бариха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Мүнөө үедэ тарияашадай харилсан туһалалсалгын группануудта тарияашадай бүхы бүлын 60 процентнь нэгэдэнхэй.

Гэхэ зуура, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ дутуунууд үшөө бии. Техническэ культурын тарилга ургэдхэхэ, тэдэнэй хойноһоо харууһалга һайжаруулха тухай анхарал үшөө багаар табигдана. Гүрэнэй фермэнүүдые хүтэлбэрилгэдэ дутуунууд бии.

1956 оной гүрэнэй түсэбые промышленность бүхы дээрээ үлүүлэн дүүргээ. Дайнай үедэ һандарһан 10 предприяти һэльбэн заһ... даа. Сүлөөлэгдэһэн зоно дотор б... һан 18 бусад предприятинууд үрг... хэгдөөд, хүдэлмэрилжэ байна. А... дүү оронуудай туһаламжаар Вь... намай Демократическа Республ... када 18 шэнэ предприяти, промы... ленна бусад 50 гаран барилгану... бодхогдожо байнхай. Эдэ бүгэ... национальна промышленность ба... гуулха үндэһэ һуури боложо үгэ... юм. Колониальна эзэмдэлгын үе... Вьетнамда национальна промы... ленность гэжэ байгаагүй шахуу ю...

Транспортын талаар 510 кил... метр утатай түмэр зам һэльбэн з... һагдаа, түмэр замай 200 гаран с... нүүд ба баганууд хүүргэнүүд һ... гээн бодхоогдоо, 6.650 киломе... шоссейнэ харгы һэльбэн заһагд... һан байна. Хайфон ба Бентуй пор... нууд һэргээн заһабарилагдаад, м... нөө хүдэлдэг болонхой.

Хүдөө ажахые, промышленно... тийе болон транспортые һэргэ... бодхоолго ба хүгжөөлгэдэ түйла... даһан амжалтанууд худалдаа на... маа һэргээлгэдэ һайнаар нүлөөлэ... 1956 ондо розницно эд бараана... эрьесэ 1955 онойхитой сасуулбал... үлүүтэй дахин нэмээ. Эдеэ хоол... болон үргэн хэрэглэлэй хэдэн оло... гол шухала зүйлнүүдэй сэнгүүд то... тууритай болоо. Худалдаа наймаа... дахи гүрэнэй сектор улам хүгжэж... ба бэхижэжэ байнхай.

Бюджет тухай асуудалнуудаа... хэлэхэдээ, бюджедэй оршодо про... мышленность болон худалдаа на... маанһаа мүнгэ зөөриин оросо дэ... шэлээ гэжэ элидхэлшэ заагаа. 195... ондо коммунальна барилгада гүр... нэй бюджедэй бүхы гаргашынь 5... шахуу процентнь, культурада —12,... процентнь, национальна обороно... 22,6 процентнь зорюулагдаһан бай... на.

Эб найрамдалай тогтоогдоһонһо хойшо ДРВ-гэй ажалшадай бай... дал һайжаржа байна гэжэ элидхэл... шэ тэмдэглээ. Газарай реформ... хэһэнэй, ургасын һайжарһана... ашаар тарияашадай юумэ худалда... абаха шадабаринь дээшэлээ. Хү... дэлмэришэд болон албахаагшада... салин хүлһэ нэмээхэ талаар пра... вительствын зүгһөө хэдэн шиидхэ... бэринүүд абтаһан байна.

Камбоджын шэнэ правительство

Камбоджын Национальна суглаан шэнэ правительствын составые баталаа. Тэрэниие премьер-министр Сан Юн толгойлно гэжэ Пном Пеньһээ январиин 4-дэ абтаһан мэдээсэлые Синьхуа агентство дамжуулаа.

Кабинет хадаа урдын правительствын политическэ хараа шугамые баримталха, нейтралитедэй политика бэелүүлхэ юм гэжэ Сан Юн мэдүүлээ.

(ТАСС).

ФРГ-дэ сэрэгэй аэродромууд баригдахань

ПАРИЖ, январиин 5. (ТАСС) Франс Пресс агентствын корреспондент Бонноо ниигэжэ мэдээсэнэ: Германиин Федеративна Республикын газар дээрэ сэрэгэй 25 аэродром баригдахаяа байна.

Эдэ аэродромой барилгын гаргаша 2 миллиард тухай марка болохо, тэрэнэй 500 миллион маркань НАТО-гэй зүгһөө үгтэхэ байна.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00316 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 32.